

8 TUJERODNE VRSTE GLIV

Dušan JURČ, Nikica OGRIS
Gozdarski inštitut Slovenije

8.1 Uvod

Med glive v širšem pomenu prištevamo organizme treh kraljestev evkariontov: glive (Fungi), kromiste (Chromista ali Stramenipila) in praživali (Protozoa). V Sloveniji je bilo doslej zabeleženih približno 5.000 vrst, vključno z lišaji vendar domnevajo, da je prisotnih približno 15.000 vrst (Anko & al. 2001). Nihče še ni posebej zbral in obdelal podatkov o tujerodnih glivah, ki so bile najdene na ozemlju Slovenije. Zato smo v elektronsko zbirko podatkov *Boletus informaticus* vnesli iz objavljene literature podatke o glivah pri nas in naredili pregled po njihovem izvoru.

8.2 Metode dela

Za analizo tujerodnih gliv, ki so bile ugotovljene na ozemlju Slovenije, smo uporabili osrednjo podatkovno zbirko gliv Slovenije *Boletus informaticus* (Ogris 2011), ki je last Gozdarskega inštituta Slovenije, Mikološke zveze Slovenije in Inštituta za sistematiko višjih gliv. Podatkovna zbirka vsebuje podatke o 5.162 vrstah gliv (202.617 zapisov), ki so bile ugotovljene v Sloveniji (na dan 1. 10. 2012). Podatkovna zbirka je bila zasnovana v letu 2005 z namenom kartiranja gliv v Sloveniji (Jurc & al. 2005).

Izhodišče za analizo podatkovne zbirke *Boletus informaticus* je bil seznam tujerodnih gliv iz knjige Handbook of alien species in Europe (DAISIE 2009), ki je rezultat obsežnega evropskega projekta DAISIE (Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe, www.europe-alien.org/default.do). V seznamu so glive razporejene v tri kategorije izvora:

- A Tujerodna vrsta, ki je bila v Evropo vnesena iz drugega kontinenta (ni naravno razširjena v Evropi)
- E Evropska vrsta, ki se je razširila izven njenega naravnega areala
- C Skrivnorodna vrsta (njen izvor ni znan, angl. Cryptogenic species)

Zaradi primerljivosti podatkov med seznamom tujerodnih gliv pri nas in seznamom tujerodnih gliv v evropskem prostoru nismo spreminjali kategorije izvora nekaterih vrst, ki so v Sloveniji zagotovo avtohtone in bi jih zato iz seznama lahko izločili. Tudi za številne od njih namreč velja, da so se zaradi človekovega vpliva (predvsem zaradi širjenja rastlin za pridelavo hrane, sajenjem drevesnih vrst izven njihovega naravnega areala, s širjenjem okrasnih rastlin) razširile v predele, kjer jih po naravi ne bi bilo. Podatki v zbirki *Boletus informaticus* so nepopolni in obsegajo podatke iz ekskurzij, razstav in zapiskov Mikološke zveze Slovenije ter večino literaturnih podatkov iz fitopatoloških in mikoloških virov, ne obsegajo pa podatkov o glivah iz medicinskih ali veterinarskih virov in iz industrijske mikologije. V rezultatih podajamo veljavno ime glive, kot ga navaja podatkovna zbirka Index Fungorum, ne pa ime, ki je bilo morda kot sinonim objavljeno v virih. Seznam tujerodnih gliv v Sloveniji je urejen po abecednem redu vrste glive, označene so višje taksonomske kategorije od kraljestva do vrste, označena je kategorija izvora (A, E, C), vrsta podatka, število podatkov v zbirki

Boletus informaticus (N), in navedba literaturnega vira s številom podatkov, v kolikor je podatek objavljen.

8.3 Rezultati

V Sloveniji je ugotovljenih 217 vrst gliv, ki so razširjene izven njihovega naravnega območja razširjenosti. Od tega števila 46 vrst izvira izven Evrope (A), 28 vrst je evropskih, ki so razširile območje razširjenosti (E) in 143 vrst je skrivnorodnih, takih, katerih izvor ni znan (C) (Voss & al. 2012). Analiza je bila narejena na podlagi 4.956 zapisov iz podatkovne zbirke *Boletus informaticus*. V Prilogi 1 so rezultati razporejeni po taksonomski pripadnosti vrste in pri vsakem taksonu je naveden vir.

8.4 Viri

- Allen G., Denslow J., Gerhardt E. 1999. Necvetnice. Ljubljana, Tehniška založba Slovenije: 80 str.
- Batič F., Martinčič A., Hočevar S., Piskernik M. 1980. Drugotni nižinski pragozd Krakovo v Krakovskem gozdu. Mikoflora, vegetacija in ekologija. 5-144 str.
- Batič F., Martinčič A., Hočevar S., Piskernik M. 1980. Panonska pragozdova Donačka gora in Belinovec. Mikoflora, vegetacija in ekologija. 253-357 str.
- Beg A. 1923. Naše gobe. Ljubljana, Jugoslovanska knjigarna: 64 str.
- Grom J. 1964. Gobe. Ljubljana, Mladinska knjiga: 48 str.
- Grom J. 1973. Naše gobe. Celje, Mohorjeva družba: 175 str.
- Herbarij Trnkoczy Amadej
- Hočevar S. 1980. Mikoflora v pragozdovih Slovenije. Ljubljana, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo pri BF v Ljubljani: 327 str.
- Hočevar S., Batič F., Piskernik M., Martinčič A. 1995. Glive v pragozdovih Slovenije: III. dinarski gorski pragozdovi na Kočevskem in Trnovskem gozdu. Ljubljana, Gozdarski inštitut Slovenije, Strokovna in znanstvena dela 117: 320 str.
- Hočevar S., Tortić M. 1976. Terestrične glive v Krakovskem gozdu. 75-102 str.
- Kromar J. 1995. O gobah in gobarjih. Ljubljana, Založba Grad: 124 str.
- Lanier L. 1978. Mycologie et pathologie forestières. Tome I - Mycologie forestière.. Masson: 487 str.
- Lindtner V. 1950. Gare Jugoslavije. 1-110 str.
- Lutz M., Vánky K. 2009. An annotated checklist of smut fungi (Basidiomycota: Ustilaginomycotina and Microbotryales) in Slovenia . 33-72 str.
- Malovrh B., Tratnik B., Arzenšek B. 2002. Naše gobe. Ljubljana, Modrijan: 363 str.
- Mikoteka in herbarij Gozdarskega inštituta Slovenije
- Mikoteka Vrščaj Dušan
- Perušek M. 1927. Dodatki k Vossovi "Mycologia Carniolica". Ljubljana, Izvestje muzejskega društva v Ljubljani: 54-56 str.
- Piltaver A. 1997. Zavarovane glive v Sloveniji. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor, Uprava RS za varstvo narave: 199 str.
- Poler A. 2002. Veselo po gobe. Celovec, Mohorjeva založba: 363 str.
- Portisch T., Portisch H. 1998. Najboljše užitne gobe ter njihove neužitne in strupene dvojnice. Ljubljana, Tehniška založba Slovenije: 199 str.
- Robič S. 1895. Dodatek k Vossovi "Mycologia Carniolica". 159-163 str.
- Scheuer C. 2006. Dupla Graecensia Fungorum. 10-24 str.
- Seljak G., Tratnik B., Čebulec M., Piltaver A., Stropnik Z. 1988. Naše gobje bogastvo. Ljubljana, Mladinska knjiga: 609 str.

- Stanič I., Petkovšek V. 1965. Gobe. Ljubljana, Mladinska knjiga: 295 str.
- Sydow P., Sydow H. 1903. Beiträge zur Pilzflora des Litoral-Gebietes und Istriens. 232-254 str.
- Tratnik B., Stropnik Z. 1984. Gobe naših krajev. Ljubljana, Mladinska knjiga: 304 str.
- Voss W. 1889. Mycologia Carniolica. Berlin
- Voss W., Boh A., Vrščaj D., Poler A., Erjavc Š., Stanič I., Ivanovič A., Šerod S., Piltaver A., Jurc D., Seljak G., Tratnik B., Ogris N., Maček J., Čebulec M., Ujčič M., Kavčič Z., Malovrh B., Sydow H., Arzenšek B., Dolenc F., Arko J., Hrovatič M., Vrhovnik F., Vrhovec B., Kavrečič B., Oblak V., Došler B., Jesenko A., Kaiser S., Novljan M., Bertosi M., Ana I., Munda A., Jurc M., Hauptman T., Trnkoczy A., Haas H., Novak M., Seršen J., Hočevar S., Šmauc A., Bohte T., Wettstein R., Kosec J., Moser M., Koprek F., Perušek M., Dolenc A., Tratnik V., Mohorčič V., Piškur B., Poličnik M., Hudoklin Šimaga V., Goršak B., Stropnik R., Kelhar M., Krajnc J., Ladišič V., Lekše J., Silovšek P., Oblak F., Hajdinjak V., Jesenek A., Šajn V., Hudohmet M., Podgornik G., Bertoncej F., Tortič M., Bučan J., Markovič D., Kovač A., Kočjaž J., Mayrhofer H., Velikonja P., Davidson R., Rot B., Gergič B., Vrhovnik M., Fink A., Jurc B., Gerhold A., Bogovič M., Oto Z., Zwetko P., Doganoc N., Jenko V. 2012. Podatkovna zbirka gliv Slovenije *Boletus informaticus*, Ogris N. (ur.), 17. 9. 2012
- Vrščaj D. 1990. Glive od Triglava do Jadrana. Ljubljana
- Vrščaj D., Stanič I., Petkovšek V. 1972. SGS. Ljubljana, Zveza gobarskih društev
- Wettstein R. 1885. Vorarbeiten zu einer Pilzflora der Steiermark. 529-618 str.
- Zbirka Simona Robiča
- Zbirka živih kultur gliv Gozdarskega inštituta Slovenije